

Дисципліна з підготовки магістра стоматології:
Виробнича стоматологічна практика

Спеціальність	221 Стоматологія
Освітня програма	ОПП Стоматологія, 2022
Рівень вищої освіти	другий
Навчальний рік	2026-2027
Статус дисципліни	ОК 52 // Обов'язкова, цикл професійної підготовки
Мова викладання	українська
Загальне навантаження	6,0 кредити ЄКТС
Курс / семестр	4 курс/ VIII семестр
Укладач (і)	Андрій ДАЛІЩУК
Викладачі, гостьові лектори	Проф., д.мед.н. Марія ШІНКАРУК-ДИКОВИЦЬКА Проф., д.мед.н. Сергій ШУВАЛОВ, Проф., д.мед.н. Анна КУШТА Проф., д.мед.н. Микола ДМІТРІСВ
Місце проведення, контакти	Кафедра ортопедичної стоматології Адреса: 22028, м. Вінниця, вул. Героїв поліції, 34 (вхід з території університету), ort.stom@vnmu.edu.ua Кафедра хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії, вул. Пирогова 56, surg.stom@vnmu.edu.ua

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

АНОТАЦІЯ

Програма дисципліни «**Виробнича стоматологічна практика**» складена відповідно до порядку підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня освіти у вищих медичних навчальних закладах освіти України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS, примірного навчального плану підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 221 «Стоматологія».

Дисципліна є *обов'язковим* компонентом освітньо-професійної програми Стоматологія, циклу *професійної* підготовки магістра, розрахована на 6 кредитів, які здобувачі освіти засвоюють протягом 4 року навчання. Основним фокусом програми є самостійне опанування студентами практичними навичками, яке контролюється керівниками – викладачами профільних кафедр та керівниками виробничої практики від бази.

Предметним напрямком програми є виконання стоматологічних маніпуляцій, що охоплюють весь спектр роботи лікаря-стоматолога терапевта, лікаря-стоматолога ортопеда, лікаря-стоматолога хірурга, медичних і стоматологічних маніпуляцій помічника лікаря-стоматолога, які базуються на питаннях етіології, патогенезу, клінічних проявах захворювань зубів каріозного і некаріозного походження, а також захворювань пародонта та методів їх лікування, а також загальнодержавних та індивідуальних профілактичних заходах щодо запобігання найпоширенішим захворюванням.

Пререквізити освітнього компоненту – відповідно до навчального плану проходження виробничої стоматологічної практики для студентів 4 курсу стоматологічного факультету передбачено в той час, коли студентом набуті знання з терапевтичної, ортопедичної та хірургічної стоматології та з основних клінічних дисциплін (пропедевтики терапевтичної

стоматології, терапевтичної стоматології, пропедевтики ортопедичної стоматології, хірургічної стоматології), з якими інтегрується програма виробничої практики. У свою чергу, практика формує засади подальшого вивчення студентом дисциплін професійної підготовки – терапевтичної, ортопедичної та хірургічної стоматології, що передбачає інтеграцію з ними "по вертикалі" та формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Мета курсу: проходження виробничої стоматологічної практики є перевірка та закріплення знань і практичних навичок лікаря-стоматолога терапевта, лікаря-стоматолога ортопеда, лікаря-стоматолога хірурга з терапії, хірургії, ортопедії, отриманих студентами відповідно до освітньої професійної програми другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 – «Охорона здоров'я», спеціальності 221 – «Стоматологія».

Кінцеві цілі дисципліни "Виробнича стоматологічна практика":

- Аналізувати результати обстеження хворого в клініці терапевтичної стоматології.
- Аналізувати результати обстеження пацієнта із зубощелепними аномаліями та деформаціями.
- Аналізувати результати обстеження хворого в клініці хірургічної стоматології
- Визначати тактику обстеження та первинної профілактики здорових осіб. Демонструвати та володіти практичними навичками з профілактики стоматологічних захворювань.
- Використовуючи стандартну технологію, на підставі нормативних документів вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення (амбулаторну карту стоматологічного пацієнта, щоденник обліку виконаної роботи).
- Проводити оцінку стану гігієни порожнини рота за гігієнічними індексами та ефективності проведення її. Надавати рекомендації по гігієні порожнини рота з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта з одонтопатологією.
- Ознайомитися із веденням обліково-звітної документації лікаря-стоматолога терапевта, лікаря-стоматолога ортопеда, лікаря-стоматолога хірурга, виписувати рецепти і знати вимоги до умов зберігання медикаментозних препаратів, пояснювати механізм впливу під час їх застосування.
- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації.
- Проводити обстеження хворого у клініці терапевтичної стоматології.
- Проводити обстеження хворого у клініці хірургічної стоматології.
- Проводити обстеження хворого у клініці ортопедичної стоматології.
- Проводити первинну та вторинну профілактику найбільш поширених стоматологічних захворювань та щелепнолицевих деформацій у дітей різного віку.
- Визначати остаточний клінічний діагноз основних захворювань в клініці терапевтичної стоматології.
- Визначати остаточний клінічний діагноз основних захворювань в клініці хірургічної стоматології.
- Визначати остаточний клінічний діагноз основних захворювань в клініці ортопедичної стоматології

Завданням дисципліни «виробнича стоматологічна практика» є: вміння проводити обстеження стоматологічного хворого, вивчення провідних синдромів і симптомів у терапевтичній, хірургічній стоматології та ортопедичній стоматології, обґрунтування та формулювання попереднього діагнозу; вміння аналізувати результати обстеження та проводити диференційну діагностику, ставити остаточний діагноз основних захворювань, виявляти та ідентифікувати прояви соматичних захворювань в порожнині рота, визначати принципи комплексного лікування в клініці терапевтичної, хірургічної та ортопедичної стоматології, виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених терапевтичних, хірургічних та ортопедичних стоматологічних захворювань.

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
- ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 5. Здатність спілкуватися англійською мовою.
- ЗК 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 10. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 11. Здатність працювати в команді.
- ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідальної та свідомо.
- ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні компетентності:

- ФК 1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
- ФК 2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
- ФК 3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
- ФК 4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
- ФК 5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
- ФК 6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
- ФК 7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
- ФК 8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
- ФК 9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
- ФК 10. Спроможність до організації та проведення лікувальноевакуаційних заходів.
- ФК 11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
- ФК 12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.
- ФК 13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).
- ФК 14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
- ФК 15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.
- ФК 16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛО.
- ФК 17. Спроможність до правової забезпечення власної професійної діяльності.
- ФК 18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.

Постреквізити –терапевтична стоматологія, ортопедична стоматологія, хірургічна стоматологія

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе:

ПРН1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1 усі пункти); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2 – розділ 1, 3, 4).

ПРН2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5 – усі пункти).

ПРН3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5 – усі пункти, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2 розділ 1, 3, 4).

ПРН4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1. усі пункти).

ПРН 5. Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4 – всі пункти).

ПРН 6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

ПРН7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.

ПРН 8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2 розділ 1, 3, 4) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 9. Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань (за списком 2 розділ 1, 3, 4) на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3 – весь розділ) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1, усі пункти).

ПРН 12. Організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення, військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного стану, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.

ПРН 13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4, усі пункти).

ПРН 14. Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.

ПРН 15. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.

ПРН 16. Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.

ПРН 17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

ПРН 18. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.

ПРН 19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН 20. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПРН 21. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2 розділ 1, 3, 4, за списком 2.1 усі пункти) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 6 усі пункти).

ПРН 22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2 розділ 1, 3, 4 за списком 2.1 усі пункти) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7 усі пункти).

ПРН 23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4 усі пункти) в умовах обмеженого часу (за списками 6 – усі пункти, 7 – усі пункти).

3. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ЇХ ОБСЯГ

Вид занять	Години
Практичні заняття:	150
Самостійна роботи:	30
Всього	180

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Назви модулів і тем
Модуль 1. Виробнича стоматологічна практика в терапевтичній стоматології	
1	Принципи організації роботи пародонтологічного кабінету (відділення). Техніка безпеки під час роботи в стоматологічному кабінеті. Обліково-звітна документація лікаря-стоматолога терапевта. Правила оформлення обліково-звітної документації. Норми етики і деонтології під час роботи зі стоматологічними хворими. Асептика та антисептика. Стерилізація та догляд за стоматологічним інструментарієм. Профілактика невідкладних станів в клініці терапевтичної стоматології (запаморочення, втрата свідомості, гіпертонічний криз, кропивниця, анафілактичний шок та ін.). Визначення провідних симптомів та надання невідкладної допомоги. Оцінка стану стоматологічного хворого.
2	Прийом хворих. Методи обстеження. Проведення основних клінічних методів обстеження пацієнтів з захворюваннями пародонта (опитування – уточнення скарг, анамнезу захворювання, анамнезу життя; огляд – зовнішній, огляд присінку порожнини рота, власне порожнини рота, зубних рядів, місця захворювання – ясен. Зони зубо-ясенного прикріплення, визначення наявності та глибини кишень, рухомості зубів, фуркації, рецесії тощо). Оцінка отриманих результатів клінічного обстеження. Заповнення амбулаторної картки хворого
3.	Прийом хворих. Спеціальні клінічні методи діагностики захворювань пародонта. Індексна оцінка стану тканин пародонта: гігієнічні індекси – Федорова-Володкіної та Green – Vermillion, PSR, гінгівальні індекси та пародонтальні індекси. Оцінка результатів їх проведення. Заповнення обліково-звітної документації. Пародонтограма. Рентгенодіагностика хворих з патологією тканин пародонта. Лабораторні методи обстеження хворих з захворюваннями пародонта (клінічні, біохімічні, цитологічні, мікробіологічні, імунологічні, морфологічні).

4.	Прийом хворих. Функціональна оцінка стану пародонта та зубів (стоматоскопія, капіляроскопія, проба В. І. Кулаженко, реопародонтографія). Оцінка результатів їх проведення. Заповнення обліково-звітної документації. Запальні хвороби пародонта – папіліт, гінгівіт, локалізований пародонтит. Клініка, діагностика. Визначення провідних симптомів. Проведення диференційної діагностики. Встановлення діагнозу. Визначення методів лікування хворих. Заповнення обліково-звітної документації.
5.	Прийом хворих. Дистрофічно-запальних та дистрофічні захворювання пародонта (генералізований пародонтит, пародонтоз). Клініка, діагностика. Визначення провідних симптомів, проведення диференційної діагностики. Встановлення діагнозу. Обґрунтування тактики лікування пацієнтів. Заповнення обліково-звітної документації.
6.	Застосування загальних принципів лікування пародонтологічних хворих. Складання плану лікування конкретного пацієнта з патологією тканин пародонта.
7.	Методики проведення професійної гігієни порожнини рота. Методика видалення зубних відкладень різними способами. Призначення медикаментозних засобів пацієнтам з хворобами пародонта. Практичне приготування та застосування пародонтальних пов'язок. Заповнення амбулаторної картки хворого. Методика проведення закритого та відкритого юретажу у пародонтологічних хворих. Методика проведення шинування рухомих зубів у пацієнтів з патологією пародонту. Заповнення амбулаторної картки хворого.
8.	Прийом хворих. Практичне застосування терапії загального призначення з урахуванням показань та протипоказань пацієнтам пародонтологічного профілю. Визначення фармакодинаміки та фармакокінетики рекомендованих препаратів та їх механізм дії. Практичне застосування фізіотерапевтичних методик в комплексному лікуванні хворих патологією пародонта
9.	Диспансеризація хворих зі захворюваннями тканин пародонта. Використання методів диспансерного обліку у профілактичній роботі з пародонтологічними хворими.
10.	СРС Тема №1 Сучасні протоколи ендодонтичного лікування: інструментальна та медикаментозна обробка, 3D-обтурація кореневих каналів
11.	СРС Тема №2 Клінічні етапи естетичної реставрації зубів: вибір сучасних адгезивних систем та фотокомпозитних матеріалів
12.	Опрацювання практичних навичок в терапевтичній стоматології. Диференційний залік.
Модуль 2. Виробнича стоматологічна практика в ортопедичній стоматології	
1.	Особливості збору анамнезу, послідовність огляду пацієнта. Біомеханіка зубощелепної системи. Види оклюзії. Контакти зубів при центральній оклюзії. Артикуляція.
2.	Інструментальні та спеціальні методи дослідження в ортопедичній стоматології. Рентгенологічні методи дослідження. Електроміографія. Асептика та антисептика, дезинфекція та стерилізація інструментів. Запобігання поширенню інфекційних захворювань у стоматологічній клініці.
3.	Знеболення. Види знеболення при препаруванні твердих тканин зубів. Інструментарій, фармакологічні препарати. Фармакодинамічні особливості препаратів, що використовуються в ортопедичній стоматології. Можливі помилки та ускладнення при проведенні знеболення. Перша допомога при критичних та невідкладних станах.
4.	Анатомічні особливості скронево-нижньощелепного суглоба. Основні структурні елементи та їх функціональне значення. Рухи нижньої щелепи у вертикальному, сагітальному та трансверзальному напрямках. Фази жувальних рухів за Гізі. Групи жувальних м'язів та їх функції в нормі.
5.	Будова та функції пародонта. Трансформація жувального тиску. Будова та функції періодонта. Рухомість зубів, діагностичне значення. Методи обстеження хворого в клініці ортопедичної стоматології із захворюваннями пародонта.
6.	Рухомість і податливість слизової оболонки порожнини рота. Маргінальний пародонт. Анатомія зубоясеневого з'єднання. Особливості незнімних протезів, що використовуються при протезуванні хворих на пародонтит і пародонтоз.
7.	Відбитки та їх класифікація. Матеріали, що використовуються для їх отримання. Ускладнення при отриманні відбитків та їх запобігання. Штучні коронки. Показання до

	покриття зуба коронкою. Класифікація коронок. Матеріали.
8.	Класифікація дефектів зубних рядів за Кеннеді. Їх значення в клініці ортопедичної стоматології. Прикус. Фізіологічний та патологічний прикус. Мостоподібні зубні протези. Покази та протипокази до їх застосування. Порівняльна характеристика паяних, непаяних та суцільнолитих мостоподібних протезів.
9.	Часткові знімні протези. Методи фіксації часткових знімних протезів. Опорні зуби, їх значення для фіксації протезів. Кламерна лінія. Класифікація кламерів. Бюгельні протези. Покази та протипокази до виготовлення бюгельних протезів, їх конструкції. Класифікація. Система Нея. Телескопічне кріплення.
10.	Класифікація беззубих щелеп та їх анатомічні особливості. Повні пластинкові знімні протези. Класифікація стану слизової оболонки беззубих щелеп. Класифікація відбитків для виготовлення повних знімних протезів, відбиткові маси, їх властивості. Клініко-лабораторні етапи виготовлення повних знімних протезів.
11.	СРС Тема №1 Традиційні та цифрові протоколи отримання відбитків у клініці ортопедичної стоматології
12.	СРС Тема №2 Ортопедичний етап реабілітації пацієнтів з використанням дентальних імплантатів
Модуль 3. Виробнича стоматологічна практика в хірургічній стоматології	
1.	Структура і організація хірургічної стоматологічної допомоги населенню України. Ознайомлення з роботою лікаря хірурга стоматолога. Виявлення факторів ризику розвитку основних стоматологічних захворювань в залежності анатомо - фізіологічних особливостей будови щелепно - лицевої ділянки. Методи обстеження хворого. Алгоритм стоматологічного обстеження пацієнта з хірургічною стоматологічною патологією. Суб'єктивні і об'єктивні методи діагностики.
2.	Стоматологічний інструментарій рекомендований для виконання хірургічних маніпуляцій у порожнині рота.
3.	Санітарно – епідемічні вимоги роботи лікаря хірурга - стоматолога. Види асептики та антисептики, їх значення для хірурга стоматолога. Особливості надання допомоги ВІЛ інфікованим хворим, хворим на гепатити В,С. Види миття та обробок рук хірурга.
4.	Види місцевого знеболення. Методика місцевого знеболення при амбулаторних хірургічних втручаннях на верхній та нижній щелепі. Інфільтраційна анестезія. Техніка виконання, зони знеболення, ускладнення, профілактика.
5.	Методика місцевого знеболення при амбулаторних хірургічних втручаннях на верхній щелепі. Інфраорбітальна анестезія. Техніка виконання, зони знеболення, ускладнення, профілактика.
6.	Методика місцевого знеболення при амбулаторних хірургічних втручаннях на верхній щелепі. Туберальна анестезія. Техніка виконання, зони знеболення, ускладнення, профілактика.
7.	Методика місцевого знеболення при амбулаторних хірургічних втручаннях на верхній щелепі. Різцева анестезія та піднебінна анестезія. Техніка виконання, зони знеболення, ускладнення, профілактика.
8.	Методика місцевого знеболення при амбулаторних хірургічних втручаннях на нижній щелепі. Мандибулярна анестезія. Техніка виконання, зони знеболення, ускладнення, профілактика.
9.	Методика місцевого знеболення при амбулаторних хірургічних втручаннях на нижній щелепі. Торусальна анестезія та ментальна анестезія. Техніка виконання, зони знеболення, ускладнення, профілактика.
10.	Методика місцевого знеболення при амбулаторних хірургічних втручаннях на нижній щелепі. Щічна анестезія та язична анестезія. Техніка виконання, зони знеболення, ускладнення, профілактика.
11.	Методика місцевого знеболення при амбулаторних хірургічних втручаннях на верхній щелепі. Стовбурові (центральної) анестезії. Техніка виконання, зони знеболення, ускладнення, профілактика.
12.	Методика місцевого знеболення при амбулаторних хірургічних втручаннях на нижній

	щелепі. Ствобурові (центральні) анестезії. Техніка виконання, зони знеболення, ускладнення, профілактика.
13.	Загальні методи знеболення в практиці щелепно-лицевого хірурга.
14.	Інструменти для операції видалення зубів верхньої та нижньої щелепі.
15.	Методики проведення типового видалення зубів на верхній та нижній щелепі.
16.	Методики проведення нетипового видалення зубів на верхній та нижній щелепах.
17.	Ускладнення при видаленні зубів (кровотеча, альвеоліт, альвеолоневрит). Лікування, профілактика.
18.	Показання та протипоказання до оперативного втручання в амбулаторній хірургічній стоматологічній практиці.
19.	Методика проведення оперативних втручань: періостомія при підокісному абсцесі, альвеолотомія.
20.	Методика проведення оперативних втручань: резекція верхівки кореня, гемісекція, коронорадикулярна сепарація.
21.	Методи обстеження потерпілого з травмою щелепно – лицевої ділянки. Суб'єктивні і об'єктивні методи діагностики.
22.	Алгоритм дій хірурга стоматолога при травматичних пошкодженнях щелепно-лицевої ділянки в амбулаторних умовах.
23.	Алгоритм дій хірурга стоматолога при травматичних пошкодженнях щелепно-лицевої ділянки в умовах стаціонару.
24.	Види швів що використовуються в хірургічній стоматології. Методика та засоби оперативного втручання при первинній хірургічній обробці ран м'яких тканин обличчя.
25.	Способи тимчасової (транспортної) та постійної іммобілізації при пошкодженнях кісток обличчя.
26.	Медикаментозна терапія при пошкодженнях м'яких тканин щелепно – лицевої ділянки та кісток лицевого скелету.
27.	Лікування та профілактика ускладнень травматичних пошкоджень щелепно – лицевої ділянки (келоїдні рубці, травматичний остеомієліт, травматичний верхньощелепний синусит).
28.	СРС Тема №1 Сучасні алгоритми діагностики та хірургічного лікування гострих одонтогенних запальних процесів на амбулаторному прийомі
29.	СРС Тема №2 Атипове видалення зубів та протоколи консервації лунки після екстракції
30.	ПК - диференційний залік.

5. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Поточний контроль на практичних заняттях	<u>Методи:</u> усне або письмове опитування та тестування, комп'ютерне опитування та тестування, розв'язання ситуаційних задач
*Підсумковий контроль дисципліни – диференційований залік	Проводиться на останньому практичному занятті і оцінюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова» https://vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи або https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, клінічно-орієнтовані ситуаційні завдання, практичні завдання, демонстрація практичних навичок

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здійснюється згідно чинного Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова

([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf))

Поточний контроль	За системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Контроль практичних навичок	За системою традиційних оцінок
Підсумковий контроль з дисципліни	Оцінка за диференційований залік: 71-80 балів – «відмінно» 61-70 балів – «добре» 50-60 балів – «задовільно» Менше 50 балів – «не задовільно»/не склав
Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 120-бальною шкалою): 60% оцінки за дисципліну Підсумковий контроль – від 50 до 80 балів: 40% оцінки за дисципліну. Індивідуальна робота – від 1 до 12 балів. Сумарно від 122 до 200 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для диференційованого заліку
180-200	A	відмінно
170-179,99	B	добре
160-169,99	C	
141-159,99	D	задовільно
122-140,99	E	задовільно
60-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-59,99	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання засвоєння знань студента де

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка "відмінно" виставляється у випадку, коли здобувач знає зміст теми заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка "добре" виставляється за умови, коли здобувач знає зміст теми заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка "задовільно" ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту теми заняття та при задовільному рівні його розуміння. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчувачи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка "незадовільно" виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

Критерії оцінювання усіх інших видів навчальної роботи студента ґрунтуються на вимогах Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова» ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)) і зазначені в робочій програмі навчальної дисципліни.

Оцінювання самостійної роботи.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни – 200 балів. Мінімальна кількість балів становить 122 бали.

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний контент (конспект або розширений план лекцій), тематичні плани лекцій, практичних занять, самостійної роботи, завдання для поточного контролю, методичні рекомендації, посібники).

8. ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виконання навчальних завдань і робота за дисципліною має відповідати вимогам «Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова» ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)), Закону України «Про освіту» (ст. 42), Закону України «Про академічну доброчесність», Кодексу академічної доброчесності ВНМУ ім. М.І. Пирогова

(https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/kodex_akad_dobr_edit%202026.pdf).

Здобувач освіти має право на отримання якісних освітніх послуг та безпечне освітнє середовище в умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій та надзвичайних станів, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, Статуті університету та порядку надання освітніх послуг, в тому числі при виникненні надзвичайних ситуацій, регламентованого основними документами та розпорядженнями щодо організації навчального процесу в ВНМУ ім. М.І. Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни та виконання усіх видів навчальних завдань/дослідницької діяльності здобувач освіти має керуватись Законом України «Про освіту» (ст. 42), Законом України «Про академічну доброчесність», Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М.І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності ВНМУ ім. М.І. Пирогова). При порушенні норм академічної доброчесності застосовуються заходи реагування відповідно до чинних нормативних документів.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. На першому практичному занятті викладач проводить інструктаж з безпечного поведіння в приміщеннях кафедри, ознайомлює із місцем розташування укриття, маршрутом переміщення в укриття згідно прийнятої схеми евакуації, правилами поведінки під час переміщення до укриття та перебування в ньому, пояснює всі дії, передбачені Планом реагування на надзвичайні ситуації (згідно Наказу № 505 від 30.08.2023 р.). У разі сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення викладач перериває заняття. Всі разом переходять в укриття, де перебувають до скасування сигналу оповіщення. Після відміни сигналу тривоги викладач і здобувачі освіти продовжують заняття в учбових кімнатах кафедри або самостійно доопрацьовують навчальний матеріал з опитуванням на наступному занятті.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять.

Здобувач освіти зобов'язаний приймати активну участь в проведенні освітнього процесу: відвідувати заняття та бути підготовленим до них, тестові завдання до поточної теми мають бути розв'язані у робочому зошиті, схеми та таблиці заповнені; активно обговорювати тему заняття, виконувати всі передбачені програмою завдання, шукати додаткову інформацію по темі заняття та презентувати її своїм колегам.

На заняття слід приходити вчасно. Запізнення не допускається (згідно Правил внутрішнього розпорядку для осіб, що навчаються у ВНМУ). Здобувач, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його

відпрацювати в установленому порядку. На практичних заняттях студент має бути одягнений в медичний халат, в іншому випадку здобувачі не допускається до заняття,

У спілкуванні з викладачами, співробітниками, товаришами та іншими особами, що навчаються у ВНМУ дотримуватись ввічливості, привітності, доброзичливості. Здобувачі повинні дотримуватись тиші, спокою, шляхетної поведінки в приміщеннях кафедри.

У своїй роботі колектив кафедри дотримується принципів взаємоповаги і толерантності. Те саме вимагається від здобувачів.

Здобувач повинен дотримуватись правил безпеки під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час роботи в навчально-наукових лабораторіях здобувачі дотримуються правил техніки безпеки (опубліковані на сайті кафедри терапевтичної, ортопедичної та хірургічної стоматологій); при виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись у порядку та бути прибраним після виконання практичної роботи.

Під час перебування на клінічних базах здобувачі зобов'язані виконувати вимоги лікувально-охоронного та санітарно-гігієнічного режимів. При введенні в лікувальному закладі режиму карантинних обмежень обов'язкове строге виконання його вимог. Форма одягу при вході у стаціонарні відділення: змінне взуття, медичний халат і шапочка. При собі мати медичну маску, рукавички, антисептик. Пронесення з собою верхнього одягу, взуття, громіздких речей не дозволяється. Заборонене самовільне, без дозволу викладача, торкання до апаратури, обладнання та інструментарію. Під час співбесід з хворими та їх родичами, а також поза стаціонаром здобувачі зобов'язані дотримуватись етико-деонтологічних принципів, вимог чинного законодавства про збереження інформації. Категорично забороняється поширювати медичну та особисту інформацію пацієнтів у будь-який спосіб (в т.ч. у соцмережах, усних розповідях тощо). Під час контактів з персоналом та дискусій в процесі навчання сповідаються принципи толерантності, ввічливості та взаємоповаги, не допускається виклична, некоректна, провокативна поведінка.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті не допускається (окрім екстрених дзвінків, випадків демонстрації додаткового матеріалу з теми заняття).

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, встановленому в чинному Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедри терапевтичної, ортопедичної та хірургічної стоматологій) черговому або своєму викладачу. Відпрацювання передбачає виконання завдань згідно теми пропущеного заняття і специфіки дисципліни.

Засвоєння теми лекцій перевіряють під час практичного, семінарського заняття (практичних навичок) та складанні підсумкового контролю ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)).

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в чинному Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)). До підсумкового контролю здобувачі допускаються за умови відсутності академічної заборгованості: середній бал поточних оцінок не менше 3,0 (72 бали за 120-бальною шкалою), всі підсумкові заняття до змістових модулів складено на позитивну оцінку («3» і більше), всі пропущені практичні заняття відпрацьовані на позитивну оцінку («3» і більше). В іншому випадку здобувач повинен підвищити середній бал, відпрацювавши незадовільні оцінки, та відпрацювати пропущені заняття.

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, здобувач повинен спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/Загальна> інформація/Основні документи). Також

здобувач має право звернутись до студентського самоврядування, адміністрації факультету (інституту) чи університету безпосередньо чи через скриньки довіри (лінки і адреси доступні на офіційному сайті ВНМУ). Кафедра виходить з розуміння того, студентоцентричність передбачає відповідальність здобувача за свідоме й активне набуття знань, належне виконання передбачених законодавством та регуляторними документами ВНМУ норм і правил та залишає за собою право інформувати відповідні структури про порушення з боку студентів.

Політика в умовах змішаного навчання. Порядок змішаного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять, лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедри терапевтичної, ортопедичної та хірургічної стоматологій /Студенту/форма навчання очна/4 курс/навчально-методичні матеріали).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через чат в Microsoft Team, месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

9. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедр. Маршрут отримання матеріалів https://www.vnmu.edu.ua/кафедри_терапевтичної,_ортопедичної_та_хірургічної_стоматологій студенту.

ЛІТЕРАТУРА

Базова з виробничої стоматологічної практики:

1. Хірургічна стоматологія / За ред. Поворознюка В.В. – Київ: Книга Плюс, 2018.
2. Щелепно-лицева хірургія / За ред. Остапка В.Ю., Микитюка І.І. – Львів: Галицька видавнича спілка, 2020.
3. Manual of Minor Oral Surgery for the General Dentist / Daniel E. Becker – Wiley-Blackwell, 2012.
4. Peterson's Principles of Oral and Maxillofacial Surgery / Michael Miloro та ін. – 3rd ed., 2012.
5. Oral and Maxillofacial Surgery / Raymond J. Fonseca – 3rd ed., Elsevier, 2018.
6. Contemporary Oral and Maxillofacial Surgery / James R. Hupp, Myron R. Tucker, Edward Ellis – 7th ed., Elsevier, 2018.
7. Хірургічна стоматологія. Підручник / Іванишин О.М., Остапко В.Ю., Федорів Я.М. – Львів: ЛНМУ, 2021.

Допоміжна з виробничої стоматологічної практики:

1. Atlas of Oral and Maxillofacial Surgical Instruments / Neelima Anil Malik – Jaypee Brothers, 2012.
2. Colour Atlas of Orofacial Health and Disease in Children and Adolescents / Crispian Scully, Peter E. Murray – Wolfe Publishing, 2001.
3. Оперативна хірургія та топографічна анатомія / За ред. Шалімова О.О. – Київ: Здоров'я.
4. Guidelines of the American Association of Oral and Maxillofacial Surgeons (AAOMS) – <https://www.aaoms.org>
5. Інструктивно-методичні матеріали кафедри хірургічної стоматології (у відповідному ЗВО).
6. Basic Techniques of Oral Surgery / James W. Little, Donald A. Falace – 5th ed., Mosby, 2001.
7. Oral and Maxillofacial Infections / Topazian, Goldberg, Hupp – 4th ed., Saunders, 2002.
8. Textbook of Oral and Maxillofacial Surgery / Neelima Anil Malik – 2nd ed., Jaypee Brothers, 2016.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

Електронна адреса сайту університету: <http://vnmu.edu.ua>

Сайт кафедри https://www.vnmu.edu.ua/терапевтичної,_ортопедичної_та_хірургічної_стоматологій

Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://www.library.vnmu.edu.ua>

Національна наукова медична бібліотека України: <http://www.library.gov.ua/>

Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>

МОЗ України <https://moz.gov.ua/>

Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>

Англомовна текстова база даних медичних та біологічних публікацій: <http://www.pubmed.com>
Англомовний веб-ресурс для лікарів та інших професіоналів охорони здоров'я:
<https://emedicine.medscape.com/pulmology>

Силабус з дисципліни «Виробнича стоматологічна практика» обговорено та затверджено на засіданні кафедри терапевтичної, ортопедичної та хірургічної стоматологій (протокол 1 від «_26_» _серпня_ 2026 р.).

Відповідальний за курс

Андрій ДАЛІЩУК

Завідувач кафедри терапевтичної стоматології

проф., д.мед.н

Марія ШІНКАРУК-ДИКОВИЦЬКА

Завідувач кафедри ортопедичної стоматології

доц., к.мед.н

Едуард БЕЛЯЄВ

Завідувач кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії

проф., д.мед.н

Сергій ШУВАЛОВ